

Gemeenteraad	
Portefeuillehouder: Pieter Kos	Van team: Team Bestuur & Organisatie Adviseur: Remko van de belt E-mail: r.van.de.belt@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2019-034291 Begrotingswijziging: Ja
Onderwerp:	Raadsvoorstel Helders Perspectief

Publiekssamenvatting:

Het gaat goed met Den Helder. De stad knapt op en ontwikkelt zich veel terreinen positief. Duidelijk is ook dat er de komende jaren enkele duizenden vacatures te vullen zijn. Om het voorzieningenaanbod in onze stad op peil te houden is het van groot belang dat we hier voldoende juiste mensen voor vinden. Van buiten de stad en in Den Helder zelf. Met het bedrijfsleven, onderwijs, maatschappelijke organisaties, Koninklijke Marine, Woningstichting en andere partners is een programma ontwikkeld dat daar op inzet. Dat uitgaat van groei, van kansen en ontwikkeling: Het Helders Perspectief. Het programma reikt verder dan het aanbieden van banen. Het gaat om een totaalpakket van imago, cultuur, wonen, omgeving, onderwijs, voorzieningen en om persoonlijke aandacht en maatwerk. Het programma omvat onder meer een wervingscampagne, extra inzet op evenementen, een mobiliteitswinkel, maatwerkvoorstellen voor potentiële nieuwe werknemers, extra impulsen voor aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt en nieuwe programma's om kansen te creëren voor onze inwoners om een baan te vinden die (beter) bij ze past. Om tot dit programma te komen zijn met allerlei partners diverse gesprekken gevoerd en bijeenkomsten geweest. Ook de gemeenteraad is tijdens een bijeenkomst in oktober 2019 geïnformeerd en betrokken. Het is een gezamenlijk Helders product.

Geadviseerd besluit

1. Het scenario van krimp naar groei, zoals omschreven in het Helders Perspectief, vast te stellen als uitgangspunt in te ontwikkelen beleid.
2. Een bestemmingsreserve Helders Perspectief in te stellen en daar een bedrag van € 1.690.000 aan toe te voegen. En dit bedrag te onttrekken aan de Algemene Reserve.
3. Voor 2020 een bedrag van € 430.000 ter beschikking te stellen uit de bestemmingsreserve Helders Perspectief voor de uitvoering van het voorstel "Helders Perspectief".
4. De inzet van deze reserve te verwerken in de meerjarenbegroting.

Bijlagen

1. Infographic Helders Perspectief
2. Uitvoeringsplan Helders perspectief.docx

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Den Helder heeft komende jaren enkele duizenden vacatures te vullen. Ten eerste de vervangingsvacatures van medewerkers die in deze periode met pensioen gaan. In het bedrijfsleven, maar ook in het onderwijs, de zorg en bij de overheid. Om het voorzieningenaanbod in onze stad op peil te houden is het van groot belang dat we hier voldoende juiste mensen voor vinden. Tel daar de aankomende nieuwe vacatures bij de Koninklijke Marine op en de vacatures als gevolg van de energietransitie en het wordt duidelijk dat we actief werkenden moeten gaan werven. En dat we daar nu mee moeten starten.

Een deel van die mensen vinden we lokaal; jongeren die van school afkomen, mensen die nog geen baan hebben en mensen die hier wonen maar buiten de regio werken. Zij moeten zoveel mogelijk voor onze stad en onze regio worden behouden. Een veel groter deel van deze werkenden moeten we ver buiten onze gemeentegrenzen vinden. Die hebben we nu nog niet in beeld, maar moeten we wel verleiden om naar Den Helder te komen. De vraag die voor ons ligt is: hoe gaan we dat doen?

Doelen en resultaten

Het uiteindelijk doel is ervoor te zorgen dat bedrijven en organisaties in Den Helder de komende jaren voldoende vacatures gevuld krijgen om hun activiteiten goed uit te kunnen voeren. Dat kunnen de gemeente en de afzonderlijke organisaties niet alleen. Het doel is dus ook met het bedrijfsleven, onderwijs, maatschappelijke organisaties, Koninklijke Marine en andere relevante partners gezamenlijk te werken aan dit doel. En samen een programma te ontwikkelen dat ervoor zorgt dat mensen hier willen werken, over de juiste opleidingen en vaardigheden beschikken, kunnen wonen en willen zijn.

Kaders en omstandigheden

We hebben de wind mee. Den Helder ontwikkelt zich positief met de ontwikkelingen in Nieuw Den Helder, het Stadshart en Willemsoord als toonaangevende voorbeelden. Ook het succes van de nieuwe wijk Willem-Alexanderhof in Julianadorp laat zien dat men hier graag wil wonen. De inwoners voelen de vooruitgang en dragen dit ook steeds vaker uit.

Demografisch gezien (optelsom sterfte en geboorte en verwachte migratie van jongeren) ziet Den Helder zoals zoveel gemeenten en regio's in Nederland krimp op zich afkomen. Met alle gevolgen voor de hoeveelheid en kwaliteit van onze voorzieningen (zorg, onderwijs, verenigingsleven, winkelaanbod, enzovoort) van dien. Wat betreft arbeidsmarkt zien we echter een ander beeld op ons afkomen. Nu al ervaren bedrijven en organisaties dat het lastig is bestaande vacatures te vullen. Als we niets doen, zal de toenemende vergrijzing en aantrekkende arbeidsmarkt dit beeld versterken. In bijgevoegde infographic Helders Perspectief is dit in beeld gebracht.

Strategische visie 2020

Uit de strategische visie: "Den Helder wil haar positie als centrumgemeente van de Kop van Noord-Holland verstevigen met goede en diverse werkmilieus, plezierige en veilige woonmilieus, een breed en kwalitatief goed voorzieningenniveau, een aantrekkelijk en levendig stadshart en een adequate infrastructuur. Daarvoor is het nodig dat de mensen in Den Helder willen blijven en dat nieuwe mensen en bedrijven naar Den Helder komen." Het Helders Perspectief, het omarmen van het scenario van krimp naar groei, geeft een nieuwe impuls aan deze visie. En geeft er samen met onder meer de aankomende Omgevingsvisie en het Beleidskader Sociaal Domein invulling aan.

Omgevingsvisie gemeente Den Helder

Onder de Omgevingswet is iedere gemeente verplicht om uiterlijk in 2024 één omgevingsvisie voor de gehele gemeente vast te stellen. De nadruk van dit proces ligt op participatie en integraliteit. Bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) partijen worden hierin gevraagd mee te denken over een toekomstbeeld voor de gemeente. Ook de taken en ambities van de gemeente komen hierin

terug. Al deze aspecten worden waar mogelijk samengevoegd en waar nodig afgewogen. Hiermee ontstaat een duidelijk toekomstbeeld voor de ontwikkeling van vooral de fysieke leefomgeving in de gemeente. In samenhang met onze doelen op het gebied van het sociaal domein sluit het Helders Perspectief aan op deze Omgevingsvisie. Zij vormen samen de 'zachte' kant van de meer op de fysieke inrichting van onze gemeente ingestelde Omgevingsvisie.

Ontwikkelingen Zorgzame gemeente

Sociaal beleid is randvoorwaardelijk voor de groei en ontwikkeling van Den Helder en raakt iedereen. Het gaat immers over meedoen, werken, opvoeden, veilig en gezond opgroeien. Het sociaal beleid is specifiek gericht op de ontwikkeling en ondersteuning van onze inwoners. Wat willen onze inwoners graag bereiken en hoe kunnen wij hen daar zo goed als mogelijk in ondersteunen? Het Beleidskader Sociaal Domein, dat u in december heeft vastgesteld, zet stevig in op het verbinden van alle maatschappelijke opgaven en doelen. Het bevorderen van re-integratie, het koppelen van onderwijs en arbeidsmarkt, kansen voor de jeugd en het verbinden van sport, cultuur en welzijn aan het aantrekkelijk maken van Den Helder als woonplaats spelen daarin ook een grote rol.

Op Kop

De Kop Werkt! en Match2020 lanceren in januari 2020 een nieuw digitaal platform voor arbeidsmarktcommunicatie van de Kop van Noord-Holland. Op Kop laat op een aantrekkelijke manier de vele kansen zien voor werken, leren en wonen in de regio. Dat gebeurt onder meer aan de hand van ervaringsverhalen en bedrijfsprofielen. Ook komt er een grootschalige promotiecampagne, waarbij werken en leren in de regio breed onder de aandacht wordt gebracht.

Bedrijven, onderwijs-, overheids- en onderzoeksinstituten in de regio kunnen zich aanmelden om deel te nemen aan het platform. Naast de verhalen over bedrijven, biedt het platform ook de mogelijkheid om vacatures te tonen in een interactieve kansenkaart. Gebruikers kunnen zelf aangeven in welke banen ze geïnteresseerd zijn, en krijgen een compleet overzicht van vacatures in de regio in hun gewenste sector. Het aanbod voor stages en opleidingen wordt ook meegenomen.

Diverse onderdelen uit het Uitvoeringsprogramma Helders Perspectief sluiten aan bij Op Kop.

Argumenten en alternatieven

De meeste vacatures zijn er in de techniek en de zorg. Ook de horeca, detailhandel en het onderwijs hebben hun eigen specifieke vraagstukken op dit gebied. De vraag naar nieuw personeel zal groot blijven. Vacatures ontstaan niet alleen door uitbreiding maar juist veelal door vervanging van een vertrekkende werknemer. Dit vertrek kan te maken hebben met pensionering maar veel vaker komt het voor dat de vertrekkende medewerker een andere baan vindt. In een krappe arbeidsmarkt is juist de dynamiek door baanveranderaars groot, dit versterkt de vacaturegroei. Specifiek voor Den Helder (maar ook voor de regio Noord-Holland Noord) betekent dit dat de sectoren Techniek en Zorg de kanssectoren zijn voor de inwoners van de gemeente Den Helder en dus de totale regio.

In gesprekken met al onze partners in de stad kwam duidelijk naar voren dat de juiste inspanningen plaatsvinden, dat we op diverse fronten op de goede weg zijn. Maar dat er ondanks al deze activiteiten en projecten op bepaalde terreinen nog iets ontbreekt: Een programma dat zich concreet richt op het verhaal van Den Helder en het aantrekken en vasthouden van nieuwe werknemers. Dat bestaande inspanningen op het gebied van het creëren van werkgelegenheid, onderwijs en economie verbindt en voorziet van een verhaal. Geconcludeerd werd dat het aantrekken van werknemers om méér vraagt dan aanbod van banen. Dat het gaat om een totaalpakket van imago, cultuur, wonen, omgeving, onderwijs, voorzieningen en dat het gaat om persoonlijke aandacht en maatwerk. Werknemers met jonge gezinnen hebben andere wensen dan hoogopgeleide alleenstaande zelfstandigen. Geconcludeerd werd ook dat dit een gezamenlijke opdracht is, waar alle partners actief hun bijdrage aan moeten gaan leveren. Deze uitkomst leidde tot een scenario Helders Perspectief zoals dat is geschetst in de infographic in de bijlage: Van Krimp naar Groei. De inzet op dit scenario

wordt ondersteund door onze partners in de stad, waaronder Woningstichting Den Helder, de Koninklijke Marine en het Helders bedrijfsleven.

Het college heeft het uitvoeringsplan Helders Perspectief vastgesteld als uitwerking van het scenario Van Krimp naar Groei. Het uitvoeringsplan is deels een bundeling van al bestaande activiteiten, waarop in samenhang gestuurd wordt. Er zijn echter ook nieuwe activiteiten in opgenomen. Deze activiteiten zijn geen activiteiten waarin de gemeente alleen het initiatief neemt. Het zijn activiteiten waarin de partners in de stad of in de regio een bijdrage, steun of deelname verwachten. Met dit Helders Perspectief spreekt de gemeenteraad zich uit voor het groeiscenario. Dat betekent een ander uitgangspunt voor beleid. Dat wil niet zeggen dat we nu opeens alles anders gaan doen. De afgelopen jaren heeft Den Helder al veel geïnvesteerd in haar positie als regionaal voorzieningencentrum. We gaan nu een stap verder, we kunnen laten zien dat we inmiddels een vestigingsklimaat hebben dat aansluit bij de wensen van bedrijven en toekomstige bewoners.

Het Helders Perspectief heeft vier programmalijnen:

We zetten Den Helder in de markt

Om potentiële werknemers te verleiden moeten we het verhaal van Den Helder in beeld brengen. Het verhaal over waar we nu staan en waar we naartoe gaan: hoe is het om in De Kop van Noord-Holland te wonen en te werken. Dat doen we online en fysiek en niet te vergeten: stoer en zelfverzekerd. Evenementen ondersteunen dit verhaal en zetten onze stad in het schijnwerpers.

Zoveel mogelijk inwoners doen mee

De arbeidsmarkt biedt ook onze eigen inwoners kansen om een baan te vinden die (beter) bij ze past. We zetten in op kwaliteit, doorgaande leerlijnen en het stimuleren van jongeren om te kiezen voor studierichtingen voor banen waar we in de toekomst behoefte aan hebben. Ook het aantrekken van nieuwe leerlijnen op mbo-, hbo-, en universitair gebied krijgt prioriteit. Voor jongeren die uitstromen, inwoners met een uitkering, afstand tot de arbeidsmarkt of inwoners die binnen onze stad van loopbaan willen veranderen, bieden we passende trajecten.

Een aantrekkelijke woningmarkt

Van krimp naar groei vraagt een stevige inzet op de woningbouwopgave. We houden onze focus op kwaliteit en bijzondere woonmilieus. De regio Kop van Noord-Holland zet in op een woonakkoord met 5000 extra woningen in de Kop tot 2030. Onder het motto “sterke kernen, goede voorzieningen” gaat het om stedelijk bouwen in Den Helder en kleinschalige woningbouw in het landelijk gebied, aan de randen van de kernen, zoals in Julianadorp. Mensen die overwegen om in Den Helder te gaan wonen, moeten zich een beeld kunnen vormen van Den Helder als woonstad en het woningaanbod: betaalbaar, met een aantrekkelijke ligging en een goede kwaliteit. De projectwinkel in de Beatrixstraat, met daaraan gekoppeld een wervingspunt van de Koninklijke Marine, was succesvol. We willen dit steunpunt elders continueren en verbreden in aanbod.

Gedeelde boodschap, gedeelde inzet

Met onze haven, Den Helder Airport, Koninklijke Marine en het springlevende bedrijfsleven hebben we op het gebied van maritieme techniek goud in handen. Maar de uitdaging van Den Helder is geen geïsoleerde opgave. Profilering van Noord Holland Noord, De Kop en Den Helder liggen in elkaars verlengde en moeten elkaar in opbouw versterken. Een goed vestigings- en ondernemersklimaat vergt herstructurering, innovatie, onderzoek, marketing en bundelen van bedrijven, kennis en onderwijs. Met andere overheden, het georganiseerd bedrijfsleven, kennisinstututen en onderwijsinstellingen werken we aan projecten die hieraan bijdragen. Het gaat daarbij niet alleen om investeringen in de kwaliteit van onze omgeving en economie, maar ook om een gezamenlijke boodschap die de verschillende delen verbindt. Een boodschap die doorklinkt op alle vlakken waar we die samenwerking vinden: hier is werk, hier kun je wonen, hier liggen kansen en mogelijkheden. Die boodschap gedeeld te krijgen en gezamenlijk te blijven uitdragen, vraagt om een goede organisatie en goede relaties met onze regiogemeentes, provincie, partners en bedrijfsleven.

De kracht én de grote uitdaging van het Helders Perspectief is de kwaliteit van die samenwerking. We zetten daar dan ook stevig op in. Het jaar 2020 zal vooral in het teken staan van opbouw van de structuren, intensiveren van de samenwerking en starten met concrete activiteiten en campagnes. Het Helders Perspectief is een gedeelde visie op de ontwikkelingsrichting van Den Helder. Het is een nieuwe manier van denken, als basis voor ons beleid en activiteiten. Van krimp naar groei! Het programma Helders Perspectief is vertaald in activiteiten die zijn uitgewerkt in het uitvoeringsplan Helders Perspectief.

Bestuurlijke vernieuwing

Het Helders Perspectief is ingezet om de neuzen te richten. Om Helderse vooruitdenkers te mobiliseren en samen na te denken over een programma dat ons gaat helpen. Hiervoor hebben we individuele gesprekken, collectieve ontwikkelgesprekken, een enquête en een postercampagne ingezet. Nut en noodzaak is door de partners bevestigd. Alsmede de wens om hierin samen op trekken. Zij hebben onze blik verscherpt en ideeën aangedragen om die maatwerk propositie vorm te geven. Waar de partners om vroegen is een richtinggevend verhaal, een campagne en concrete activiteiten. Daarin een voortrekkersrol van de gemeente met bijdragen van alle partners. De gemeenteraad is via R119.0058 en een informatieavond op 2 oktober geïnformeerd en betrokken bij de voortgang van het proces.

Het voorstel leent zich op grond van de Referendum verordening gemeente Den Helder 2012 voor het houden van een referendum.

Duurzaamheid

Dit voorstel heeft geen directe relatie met de duurzame ambities van de gemeente Den Helder.

Financiële consequenties

De uitvoering van de plannen van Helders Perspectief hebben uiteraard financiële consequenties. In de eerste plaats natuurlijk voor de bedrijven/instellingen in onze gemeente waar personeel nodig is. Maar ook voor de gemeente zijn de mogelijke effecten omvangrijk. Te denken valt aan bijvoorbeeld:

- Meer banen kunnen de uitstroom uit de bijstand bevorderen en een voordeel voor de gemeente opleveren;
- Meer inwoners en meer woningen leiden tot hogere inkomsten (Uitkering gemeentefonds, OZB bijvoorbeeld), maar uiteraard ook tot hogere lasten (meer wegenonderhoud, meer onderwijs, meer jeugdzorg etc.). Ook geven meer inwoners een breder draagvlak voor alle voorzieningen.
- De verkoop van grond, voor zover die eigendom is van de gemeente, levert geld op.
- Etc.

De omvang van deze effecten valt uiteraard niet hard in te schatten, zeker niet op dit moment. Wel kan een redelijke inschatting worden gemaakt van de budgetten die we nodig hebben om alle beoogde activiteiten te bekostigen. Deze zijn als volgt:

Overzicht benodigde budgetten (in €)

	Activiteit	2020	2021-2023
1	Impuls Op Kop	50.000	
2	Werving	60.000	150.000
3	Mobiliteitswinkel	150.000	100.000
4	Toolkit	50.000	
5	Evenementen	100.000	150.000
6	Talentsponsoring	20.000	20.000

	subtotaal	430.000	420.000
7	Impuls Onderwijs, Overheid en Ondernemers	50.000	50.000
	Totaal	480.000	470.000

(Eventueel de posten toelichten en/of verwijzen naar andere delen van het document)

Overigens zijn deze bedragen schattingen, zeker voor de kosten voor 2021-2023 zal in de uitwerking meer zicht komen op de exacte benodigde budgetten. In de P&C-cyclus zal die uitwerking worden meegenomen.

Voor 2020 is dus € 480.000 nodig; voor 2021-2023 € 470.000 jaarlijks. Daarvan kan € 50.000 worden bekostigd uit de participatiemiddelen; dit sluit aan bij de activiteiten die al plaatsvinden in het kader van de participatie. Dan resteert nog € 430.000 voor 2020 en € 1.260.000 voor de totale periode 2021-2023.

Voor 2020 is dus € 480.000 nodig; voor 2021-2023 € 470.000 jaarlijks. Daarvan kan € 50.000 worden bekostigd uit de participatiemiddelen; dit sluit aan bij de activiteiten die al plaatsvinden in het kader van de participatie. Dan resteert nog € 430.000 voor 2020 en € 1.260.000 voor de totale periode 2021-2023. In totaal gaat het dus om een bedrag van € 1.690.000 (exclusief de participatiemiddelen).

Dit voorstel wordt niet zoals gebruikelijk via de kadernota en vervolgens de begroting ingebracht. Dat heeft te maken met zowel de ambitie waarmee we project op willen pakken, als de urgentie en het feit dat er sprake is van incidentele inzet van middelen.

Voor 2020 is de begroting vastgesteld, maar inmiddels is duidelijk dat er aanvullende middelen beschikbaar zijn gekomen via de septembercirculaire voor 2020-2023. Deze aanvullende middelen worden voor zover zij betrekking hebben op de periode 2021-2023 ingebracht in de uitgangspositie voor de kadernota 2021-2024. Voor 2020 kan ervoor gekozen worden de dekking te laten plaatsvinden uit de verhoging van de Uitkering gemeentefonds 2020 en deze te verwerken in de eerste Turap 2020. Voor 2021-2023 lijkt de vorming van een specifieke bestemmingsreserve Helders Perspectief met een bedrag van € 1.260.000 de meest voor de hand liggende optie. Daarmee kan ook rekening worden gehouden dat de inzet van budgetten niet altijd exact jaargebonden is. Deze reserve moet dan gevormd worden door de uitname van dat bedrag uit de Algemene reserve. Gezien het feit dat dit voorstel kan worden gezien als een investeringspakket dat voor de ontwikkeling van de gemeente van groot belang is en voor langere termijn ook tot extra inkomsten zal leiden, lijkt een dergelijke uitname gerechtvaardigd. Daarmee blijft het weerstandsvermogen ruim boven de eis van 1,0.

Het mag duidelijk zijn dat we als gemeente niet de enigen zijn die investeren in dit programma. Alle partners en deelnemers dragen vanuit hun rol en positie bij.

Uitvoering en planning

Na vaststelling van het raadsvoorstel gaan we samen met de partners aan de slag om invulling te geven aan de diverse onderdelen van het uitvoeringsplan. Het jaar 2020 zal vooral in het teken staan van opbouw van de structuren, intensiveren van de samenwerking en starten met concrete activiteiten en campagnes. Het opzetten van gerichte wervingscampagne en de inrichting van de (mobiliteits)winkel Helders Perspectief zal samen met onze partners vorm krijgen en daarom worden aanbesteed. Een werkgroep vanuit de initiatiefgroep Helders Perspectief zal hieraan uitvoering geven. Om de de ambities waar te maken, zal er ook geïnvesteerd moeten worden in de gemeentelijke organisatie, bijvoorbeeld via een trainee-programma. Hierover zal het college met een sepeeraat voorstel komen.

Communicatie

De infographic Helden Perspectief is het startpunt voor onze communicatie over de inzet van de gemeente Den Helder. In delen van de uitvoering wordt Helden Perspectief geen zelfstandige marketingcampagne maar een uitwerking en profilering binnen Op Kop. Helden Perspectief zet erop in hier een extra impuls voor Den Helder en Helderse bedrijven en organisaties aan te geven.

Communicatie over de andere onderdelen van het Uitvoeringsprogramma vinden plaats na uitwerking en aanbesteding door de initiatiefgroep Helden Perspectief.

Raadsvergadering d.d.	3 februari 2020
Besluit nummer	2019-034291
Onderwerp	Raadsvoorstel Helders Perspectief

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 7 januari 2020,

kennis genomen hebbende van de voorbereidende commissievergadering Raadscommissie Bestuur en Middelen op 2020-01-20T19:30:00+01:00

besluit:

1. Het scenario van krimp naar groei, zoals omschreven in het Helders Perspectief, vast te stellen als uitgangspunt in te ontwikkelen beleid.
2. Een bestemmingsreserve Helders Perspectief in te stellen en daar een bedrag van € 1.690.000 aan toe te voegen. En dit bedrag te onttrekken aan de Algemene Reserve.
3. Voor 2020 een bedrag van € 430.000 ter beschikking te stellen uit de bestemmingsreserve Helders Perspectief voor de uitvoering van het voorstel "Helders Perspectief".
4. De inzet van deze reserve te verwerken in de meerjarenbegroting.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 3 februari 2020